

Val som en bidragande faktor till demokratisering?

En jämförande fallstudie av Iran

Theodor Emanuelsson

Ali Zouid

Abstract

Trots omfattande forskning om demokrati och demokratisering är kunskapen begränsad och åsikterna delade om huruvida det pågår en demokratiseringsprocess i Iran eller inte. Vår studie undersöker effekten av återkommande val på den politiska arenan i landet ur ett demokratiseringsperspektiv. Undersökningen bygger på centrala teorier inom forskningsområdet och sker med hjälp av såväl kvantitativa som kvalitativa metoder. Den ger en närgående bild av Irans regimtyp samt hur den gröna rörelsen, som uppstod i samband med valet 2009, lämnat avtryck på regimen. Studiens bidrag består i att undersöka teoriernas förmåga att tillämpas i fallet Iran samt till fördjupad kunskap om valens betydelse i landet. Resultatet visar att val som enskilda händelser har föga effekt på landets grad av demokrati. Sambandet är dock något starkare om vi enbart fokuserar på civila rättigheter. Studien argumenterar för att det behövs ytterligare politiska kriser för att de institutionella barriärerna i Iran ska kunna förändras på ett genomgripande sätt.

Nyckelord: Val, Iran, Demokratisering, Demokrati, MENA,

Antal ord: 10187

Innehållsförteckning

Abstract	1
1. Inledning	3
2. Problemformulering och syfte	5
2.1 Forskningsfråga	6
3. Metod och data	6
3.1 Val som bidragande faktor för ökad grad av demokrati	7
3.2 Regim-övergångar	7
3.3 Andra indikatorer på demokratisering genom val	8
4. Litteratur	9
4.1 Vad vet vi om forskningsämnet demokratisering?	9
4.2 Vad vet vi om betydelsen av att hålla val?	10
4.3 Är demokratiska värderingar förenliga med Islam?	15
5. Teoretisk ram	16
5.1 Vad är demokrati?	17
5.2 Demokratisering och avdemokratisering	18
5.3 Demokratisering genom val	23
5.4 Competitive Clientelism	25
6. Fallet Iran	26
6.1 Den gröna rörelsen (the Green Movement)	27
6.2 Efter den gröna rörelsen	28
6.2.1 Demonstrationen år 2010	29
6.2.2 Förändring i parlamentets medlemmar	29
7. Resultat och analys	30
8. Slutdiskussion	35
9. Referenser	37

1. Inledning

Diskussionen om demokrati kan ofta hamna i frågan om ett tillstånd, en fråga om antingen/eller: Är landet ifråga demokratiskt eller icke-demokratiskt? Faktum är att demokrati är en process och vi borde följaktligen förhålla oss till demokratisering över en tidsperiod.

Tittar vi närmare på diagrammet nedan kan vi konstatera att demokratisering dessutom har varit en *långsam* process under de senaste tvåhundra åren. Först i mitten av 1970-talet och sedan efter Sovjets fall i början av 1990-talet ser vi en markant ökning av antalet demokratier på global nivå.

🔗 Number of democracies between 1800-2010¹

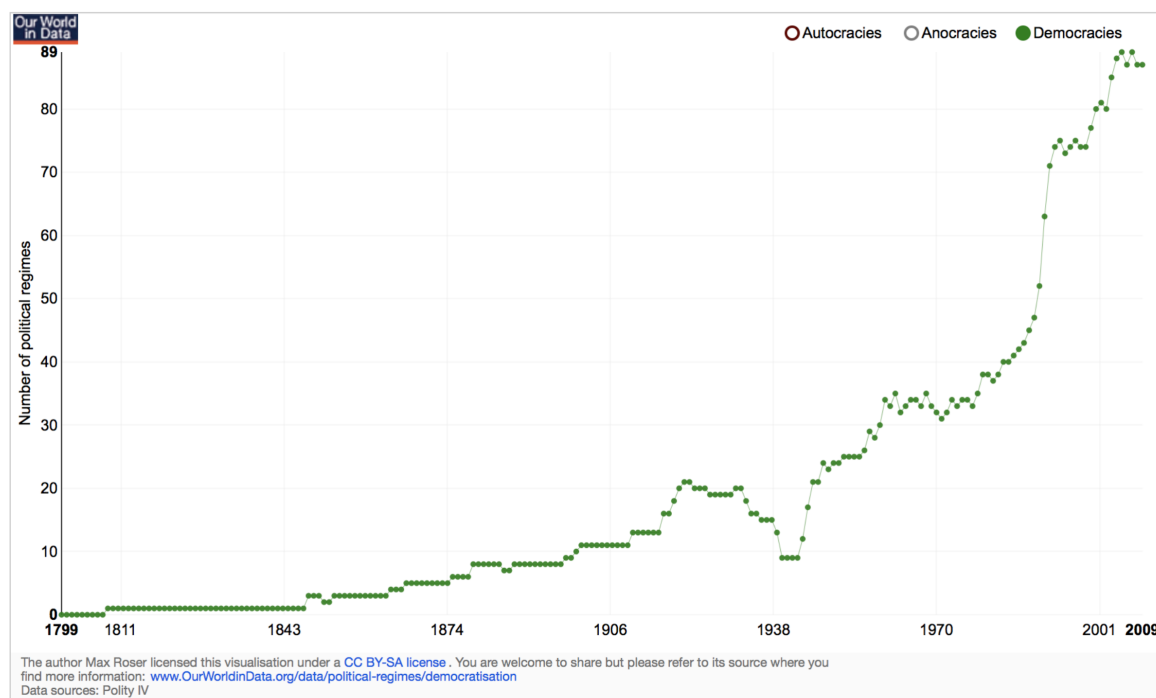

Diagram 1. Antal demokratier från år 1800-2010. (Roser, s. 1).

Både historiker och statsvetare har ägnat mycket tid och möda åt att forska kring demokrati och demokratisering. När statsvetare studerar demokratier forskar de på frågor om det demokratiska systemets interna spelregler, institutioner och kvaliteter. När de jämför historiska förlopp, vill de lära sig om inblandade aktörer, strukturer, hindrande och främjande processer. I båda fallen kan forskare använda komparativa studier och metoder för att dra lärdomar och eventuellt komma med policy-rekommendationer. Inom statsvetenskapen är dessa två begrepp centrala forskningsämnen,

tillsammans med frågor kring stat och samhälle, politisk ordning, välfärd och politisk utveckling (Fukuyama 2011, 2014). Med tanke på att många stater befinner sig i en pågående förändring vad gäller regimtyp och grad av demokrati och att den tredje demokratiseringsvågen pågått sedan mitten av 1970-talet (Potter 1997, s. 9), är forskningen om huruvida ett visst land har demokratiserats och i vilken mån, av stort intresse inom statsvetenskapen. Frågor om vad som påverkar demokratiseringsprocessen, om det är internationella påtryckningar (inklusive interventioner), en framgångsrik ekonomi eller något annat blir således aktuella. Vår uppsats är dock inte ämnad åt att undersöka samtliga perspektiv som på ett eller annat sätt kan förklara demokratisering, istället lägger vi fokus på rollen som återkommande val kan spela.

Tanken på att val kan vara en betydelsefull orsak bakom ett lands demokratisering styrde våra tankar till Iran. Från den iranska revolutionen år 1979 fram till 2017 har befolkningen i landet kunnat rösta vid 30 tillfällen (*Iran Social Science Data Portal*). Val till ledande befattningar är ett väsentligt kriterium för demokrati och kan ses som det främsta verktyget för hur folkviljan och majoritetsstyre ska fungera i praktiken. En viktig aspekt i denna process är ansvarsutkrävande som fastställs genom val. Men kan val försäkra medborgarna om att de styrande gör vad folket vill? Vi vill undersöka betydelsen av återkommande val i Iran för demokratisering.

Undersökningen består av två olika delar. Den första är att kvantitativt se om val är en bidragande faktor till ökad grad av demokrati i landet samt att undersöka om valen är tillräckligt konkurrenskraftiga för att teorier om demokratisering genom val ska vara tillämpbara. Den andra delen består av att kvalitativt undersöka möjliga indikatorer på om demokratiserande krafter har inflytande i fallet.

2. Problemformulering och syfte

Vi vill ta reda på om de val som hållits i Iran sedan landet blev en islamisk republik efter revolutionen år 1979 haft betydelse för graden av demokrati. Vår utgångspunkt är artikel 6 i landets konstitution som kräver att:

“In the Islamic Republic of Iran, the affairs of the country must be administered on the basis of public opinion expressed by the means of elections, including the election of the President, the representatives of the Islamic Consultative Assembly, and the members of councils, or by means of referenda in matters specified in other articles of this Constitution.” (*Islamic Republic of Iran Constitution*)

Varken i denna artikel eller i Irans konstitution nämns ordet demokrati. Men vi kopplar detta konstitutionella krav till vad demokratiforskare menar är livsnödvärdigt för demokratin (läs mer under del 5.1).

“Elections are lifeblood of democracy: generating public debate, shaping the policy agenda, selecting representatives, determining the composition of parliaments, and influencing the distribution of power in the government.” (Leduc et al, s. 1.)

Vi använder oss av grundläggande statsvetenskapliga teorier om demokrati och diktatur för att förstå landets utveckling med utgångspunkt från val som demokratisk process eller som bidragande faktor. Statsvetenskapliga teorier om demokrati som dikotomi eller som gradskillnad tas hänsyn till eftersom det är avgörande för hur demokratisering ska studeras. Teorier om betydelsen av val som en demokratisk institution kommer att ligga till grund för de empiriska slutsatserna. Vi kommer att tillämpa både kors-regionala kvantitativa teorier och mer ingående kvantitativa och kvalitativa analyser av regionen MENA för att belysa betydelsen av val i landet.

Syftet med undersökningen är att kumulativt bygga vidare på forskningen om demokratisering och val i Mellanöstern genom att ta upp aktuellt empiriskt material om Iran eftersom landet under en lång period har hållit val till presidentposten och den lagstiftande församlingen. Vårt bidrag består

därför i att undersöka om teorierna som presenteras i Lindbergs bok *Democratization by Elections - A New Mode of Transition* (2009) överensstämmer med fallet Iran och på så sätt bidra till att fördjupa kunskapen om valens betydelse för en eventuell demokratiseringsprocess i Iran.

Med hjälp av forskningsfrågan nedan vill vi undersöka de val som hållits i Iran som enskilda händelser som kan sporra oppositionen att ta sig in på den elektorala arenan. Varje enskilt val kan spela en specifik roll i en demokratiseringsprocess och kan ha individuella effekter. Vi undersöker även regim-övergångar för att se om landet tagit något steg mot fördjupad demokrati och om oppositionen har fått ökat handlingsutrymme under perioden i fokus.

2.1 Forskningsfråga

Har återkommande och regelbundna val till president och parlament i Iran spelat roll för fördjupad demokrati sedan revolutionen år 1979?

3. Metod och data

Undersökningen är av modellen jämförande fallstudie. Studien prövar teorier om demokratisering genom val och klarlägger om val kan ses som en bidragande faktor till ökad grad av demokrati eller demokratisering i Iran. Vi undersöker och jämför landet med sig självt över tid. För att kunna säga något som orsak och verkan måste forskare ha minst två analysenheter. Vi undersöker 18 tillfällen där Iran hållit val samt den gröna rörelsen (Esaiasson m.fl, 2012, s. 108-110).

För att sätta undersökningen i rätt kontext presenterar vi demokratisering som statsvetenskapligt forskningsfält. Vi konstaterar vad en demokrati är, hur länder kan gå från icke-demokratier till demokratier och tar upp den statsvetenskapliga diskussionen kring huruvida demokrati anses vara en dikotomi eller ett kontinuum.

3.1 Val som bidragande faktor för ökad grad av demokrati

För den empiriska undersökningen av val som bidragande faktor för ökad grad av demokrati i Iran använder vi oss av både Freedom House *Civil Liberties* gradering och organisationens genomsnittliga graderingar (genomsnittet för både politiska- och civila rättigheter). Vi använder en enkel modell för att mäta om det finns något samband. Undersökningen utforskar om det skett en positiv förändring i variabeln *grad av demokrati* med en tidsförskjutning på ett år efter att ett val har hållits. Detta är relevant eftersom det är under valkampanjer som störst kritik av den förda politiken sker och samtidigt är det under den perioden som oppositionen måste bedöma om de har någon chans att ta sig in på den elektorala arenan. Det går att argumentera att ett år inte är tillräckligt lång tid för att effekten av ett val ska konstateras. Vi är medvetna om kritiken. I fall fler än ett val hållits under samma år räknas valen endast som ett val. Den beroende variabeln i undersökningen är grad av demokrati. Som operationalisering av variabeln använder vi oss av Freedom House graderingar av politiska- och civila rättigheter. Skalan som Freedom House använder går från 1 (störst möjliga grad av frihet) till 7 (minst möjliga grad av frihet). Vi konverterar skalan till en positiv skala där 1 är minsta möjliga grad av frihet och 10 är största möjliga grad av frihet. För att se om en positiv förändring i grad av demokrati har ett samband med att val hållits använder vi t-test där båda operationaliseringarna av grad av demokrati används. Vi kodar en positiv förändring som 1 och ingen förändring eller negativ förändring som 0. Vi tar alltså inte hänsyn till avdemokratisering för att avgränsa undersökningen.

Vi har dragit lärdom från Lindberg samt Teorell och Hadenius för den statistiska modellen och för vilka databaser som bör användas (Lindberg, 2009, s. 37-40; Teorell - Hadenius, 2009, s. 83-90). Den statistiska modellen är en förenklad version av en av Teorell och Hadenius modeller. Anledningen är dels vår tidsbegränsning och vårt arbetes omfång, dels vår begränsade kunskap om avancerade statistiska modeller.

3.2 Regim-övergångar

För att koppla graden av demokrati (Freedom House använder grad av friheter) till de olika regimtyperna som presenteras i teoriavsnittet utgår vi från Roessler och Howards

operationalisering av regimtyper (Roessler - Howard, 2009, s. 109-111). Vi studerar förändringar i graderingen av politiska rättigheter från Freedom House i kombination med analys av data över konkurrenskraftigheten i samtliga presidentiella och parlamentariska val. Detta ger en inblick i vilken regimtyp Iran anses vara enligt operationaliseringen och om det skett en övergång från en kategori till en annan.

För att kunna tillämpa empiriska slutsatser som Lindberg, McCoy, Hartlyn, Teorell, Hadenius och Lust-Okar drar i *Democratization by Elections* undersöker vi hur konkurrenskraftiga valen i Iran är. Lust-Okar presenterar empiriskt material på konkurrenskraftigheten i MENA med Iran i fokus fram till år 2005. Vi vill komplettera med nyare material eftersom det går att se en tendens till ökad konkurrenskraftighet under det sista året i hennes empiriska material. Vi undersöker även valdeltagandet i presidentiella och parlamentariska val sedan revolutionen och använder materialet som en indikator på betydelsen av parlamentariska val för hur väljare agerar och för vem som väljer att ställa upp.

3.3 Andra indikatorer på demokratisering genom val

Som komplement till den empiriska undersökningen studerar vi utvecklingen av fredlig folklig mobilisering under vad som år 2009 kom att kallas den gröna rörelsen samt andra små indikatorer som rörelsens försök att samla invånarna i en stor demonstrationen år 2010 på årsdagen av revolutionen 1979. Huvudsakligen används väletablerade nyhetskällor som *The Guardian*, *BBC* och *Sydsvenskan* för att samla relevant och nödvändig information om händelserna för att på så sätt göra en möjlig koppling till teorin om demokratisering genom val. Vår hypotes är att dessa indikatorer är små men av betydande vikt för att förstå om regimens handlingsutrymme förändrats även om de inte går att urskilja i graden av demokrati.

4. Litteratur

4.1 Vad vet vi om forskningsämnet demokratisering?

Tankar om hur olika stater övergår från eller mot ett stadie av demokrati är ett av statsvetenskapens huvudsakliga forskningsämnen. Forskningsfältet är brett, med många olika infallsvinklar. Vissa forskare studerar hur befolkningen och dess värderingar kan påverka befintliga ledare, vilket är en aspekt av processen. Andra studerar betydelsen av det institutionella ramverket som finns inskrivet i statens lagar och hur, samt i vilken mån, olika institutioner tillåts vara stabila och handlingskraftiga och hur detta påverkar möjligheterna för ökad och minskad demokrati. Något som är generellt accepterat inom forskningsfältet är att det finns många vägar och faktorer som bidrar till demokratisering. Det går inte att finna en perfekt metod, dimension eller perspektiv som enkelt förklarar hur regimer hanterar övergångar till mer demokratiskt styre (Dahl 1971, s. 5-6).

Forskning om demokratisering och avdemokratisering har tidigare i stora drag fokuserat på vilka sorters regimer som tenderar att demokratiseras i högre grad. Geddes visar till exempel att militära regimer generellt har kortare livslängd än andra icke-demokratiska regimer. Ett annat perspektiv bygger på eliters strategier, pakter och handlande samt hur grupper inom den politiska eliten hanterar interna och externa påtryckningar för demokratiska värderingar (Potter, 1997, s. 10-31; Geddes, 1999, s. 130-138). Det finns även forskare som analyserar demokratisering genom ett moderniseringsperspektiv. Här betraktas en stats socioekonomiska utvecklingsnivå som grunden till möjligheten att gå i en demokratisk riktning. Exempelvis ses befolkningens utbildningsnivå som indikator på vilken sorts utveckling som är möjlig (Potter, 1997, s. 11-13). Ytterligare ett forskningsfält studerar hur andra länder och internationella organisationer kan påverka en stat att bli mer demokratiskt samt vad krig kan ha för betydelse för utvecklingen av rättigheter och politiska system (Potter, 1997, s. 29-31).

4.2 Vad vet vi om betydelsen av att hålla val?

Sedan 1990-talets början har forskare uppmärksammat att många icke-demokratiska stater håller konkurrenskraftiga val och att dessa i många fall leder till flerpartisystem. Institutionalisterna menar att flera av de äldre sätten att se på demokratisering, exempelvis via socioekonomisk utveckling eller internationella påtryckningar, är förlegade. De betonar istället betydelsen och effekten av olika politiska institutioner, ofta genom att jämföra med en annan institution eller stat. Konkurrenskraftiga val öppnar upp systemen för förändring där det inte bara är eliternas strategier som är betydelsefulla, utan också till vem befolkningen delegerar sin makt och förtroende till (Peters, 2013, s. 2; Lindberg, 2009, s. 1-2).

Staffan I. Lindberg, forskare vid Göteborgs universitet, argumenterar för att val har en kausal effekt för regim-övergångar. Han hävdar att val till ledande befattningar spelar en viktig roll i processen för regimer att förändras. Det kan leda till att auktoritära stater bryts ner, övergår till elektorala demokratier eller bildar nya former av elektorala autokratier. Lindberg m.fl. är de första statsvetare som har skapat en teori om demokratisering genom val som bidragande faktor för regimövergångar. De kallar fenomenet för ”a new mode of transition” (Lindberg, 2009a, s. 2). Att fokusera på valens betydelse är ett institutionalistiskt perspektiv på regimövergångar, men perspektivet omfattar också vad Potter kallar ”transitional approach” (Potter, 1997, s. 13-18). Motståndare skulle kunna säga att valen inte bidrar till demokratisering utan endast gör det möjligt för eliter att legitimera sitt styre och att det fortfarande är eliternas handlande som spelar störst roll (Lindberg, 2009, s. 2). I boken *Democratization by Elections - A New Mode of Transition* (2009) presenterar Lindberg m.fl. komparativ forskning om demokratisering där speciell hänsyn tas till betydelsen av fria, rättvisa, konkurrenskraftiga, återkommande och regelbundna val till ledande befattningar. De undersöker inte bara val som indikator på demokratisering, som Dahl gjorde tidigare, utan som en bidragande faktor för att förändra spelplanen för politiska eliter i icke-demokratiska regimer (Lindberg, 2009, s. 316-317). Val kan således förändra vad eliten anser vara rimliga strategier för att stanna vid makten och det är detta som ligger till grund för teorin.

Lindbergs argument om att val kan påverka spelplanen för politiska eliter grundar sig på en regional studie av val och demokratisering i afrikanska länder. Han kommer fram till att den mest

betydelsefulla kausala faktorn för ökad respekt för civila rättigheter är antalet valprocesser. Inom ramen för civila rättigheter har val störst betydelse för individuella rättigheter och *rule of law* (Lindberg, 2009. s. 41). Tre teoretiska frågor står i fokus för hans undersökning. 1. Förändrar flerpartival incitamenten, exempelvis ökar det vad Dahl skulle kalla *cost of repression*, och blir därmed en viktig faktor för demokratisering? Att politiska eliter (i icke-demokratiska regimer) ofta måste konkurrera med varandra om rösterna i ett val för att få behålla sin position bör ha effekt på hur de handlar. Det kan bli riskabelt att till exempel manipulera ett val eller ta kontroll över media eftersom de kan utsättas för kritik från invånare eller internationella organisationer. 2. Kan institutioner och val vid upprepade tillfällen förändra spelplanen och överlista politiska ledare att bete sig mer demokratiskt? Frågan bygger på samma principer som tidigare men utforskar snarare om politiska eliter över tid påverkas av förändringar i handlingsutrymmet i flerpartisystem. Om det successivt blir svårare att komma undan med att använda sig av förtryck och om riskerna för att bli avsatt ökar kan eliten bli tvungen att handla demokratiskt ju fler val som hålls. Skulle det uppdagas att någon exempelvis manipulerat ett valresultat kan deras legitimitet sjunka och resultera i färre röster i kommande val. Den tredje fråga som Lindberg problematiserar är: Behöver vi först demokratiska institutioner för att sedan framkalla demokratiskt beteende innan fullt demokratiska ledare uppstår? Denna fråga kan liknas vid ägget-eller-hönan dilemmat. Om demokratiska institutioner eller delvis demokratiska institutioner kan förändra spelplanen och den politiska elitens handlande, måste det då vara fullt demokratiska ledare som pressar för förändring för att detta ska kunna ske? Eller är det snarare så att ju fler och stabilare demokratiska institutioner som finns desto fler i eliten känner sig tvungna att spela efter reglerna för att behålla sina positioner?

Genom att först undersöka valprocesserna och urskilja skillnader i civila rättigheter över tid där val genomförts vid upprepade tillfällen finner Lindberg en korrelation i det afrikanska fallet. När han sedan mer djupgående studerar tre indikatorer på demokratisering (politiskt valdeltagande, konkurrenskraftighet och legitimitet), visar resultatet att ju konkurrenskraftigare ett val är desto större chans att spelplanen förändras (Ibid, s. 27-40). I enpartisystem kan politiska ledare använda sig av förtryck på ett effektivt sätt. Invånarna har endast ett alternativ att rösta på och det kan krävas en revolution för att avsätta eliten. Undersökningen stärker emellertid teserna att flerpartival ofta leder till liberalisering och att upprepade val skapar motiv för ledare att handla mer

demokratiskt. Processerna leder till djupare demokratiska värderingar samt utökar och förstärker de civila rättigheterna i samhället (Ibid, s. 27).

Är betydelsen av val lika viktigt i andra regioner som i Afrika? Vad säger empirin? Jennifer L. McCoy och Jonathan Hartlyn granskar vilken betydelse valprocesser har haft för demokratisering i Latinamerika. De söker främst svar på frågan om regelbundna och återkommande val (vare sig fria, rättvisa eller konkurrenskraftiga) i auktoritära regimer har någon betydelse över tid för valprocessens ökade kvalitet och på graden av demokrati. Resultatet visar att återkommande val i regionen sällan lett till att regimen utvecklats till en elektoral demokrati. Anledningarna är att valen många gånger är obestridda, att oppositionen inte haft tillåtelse att starta nya partier eller att valen blivit manipulerade genom bedrägeri eller blivit ogiltigförklarade. Istället har valen blivit ett effektivt sätt för auktoritära ledare att bibehålla makten, hävda sin egen legitimitet och underminera demokratisering. Institutioner som bygger på principen *Winner-take-all*, exempelvis presidentiella system, leder inte till att spelplanen förändras utan till motsatt effekt. En anledning är att regerande ledare inte bedömer att riskerna för att bli avsatta ökar genom ett val. McCoy och Hartlyn menar slutligen att val som enskild institution inte är tillräckligt för att länder i Latinamerika ska övergå till liberala demokratier. Val är en viktig faktor för att bibehålla elektoral demokratier men om demokratin ska kunna fördjupas måste hänsyn tas till socioekonomiska och politisk-institutionella faktorer. I Latinamerika är istället internationella påtryckningar den viktigaste faktorn till att länder börjar hålla mer konkurrenskraftiga val (McCoy - Hartlyn, 2009, s. 48-50, 70). Slutsatsen blir att val inte alltid kan förändra spelplanen för politiska eliter utan tvärtom kan skapa en situation där de förstärker sina maktpositioner. Någonting måste alltså hända för att öka konkurrenskraftigheten innan teorier om att val kan förändra den politiska spelplanen för eliter är relevant.

I studier på global nivå som sträcker sig över lång tid visar forskare att val endast har en ringa betydelse vid undersökningar. Jan Teorell och Axel Hadenius har skapat en modell över hur det går att mäta betydelsen av val för demokratisering där de använder data från 193 länder från 1919 till 2004. Först undersöker de om enskilda val sporrar demokratiseringsprocesser och förbättrar kvaliteten på demokratin oberoende av kvaliteten på själva valet. I den andra delen undersöker de återkommande val över tid där hypotesen är att valprocesser utvecklar demokrati (Teorell -

Hadenius, 2009, s. 77). Deras empiriska slutsatser är att val som enskilda händelser har en nämnvärd, men svag, effekt på demokratisering. Att hålla val har således en marginell effekt på graden av demokrati i ett land, speciellt om graden av demokrati endast är operationaliserad genom ökad grad av civila rättigheter. Valen har emellertid endast en kortsiktig demokratiserande kraft eftersom ingen ytterligare demokratisering sker påföljande år. Den demokratiserande kraften är tydligast i flerpartisystem där eliter konkurrerar med varandra om makten (Ibid, s. 98-100).

Anledningen till att det är betydelsefullt att undersöka val som enskilda händelser är att mobiliseringen genom fredliga politiska aktiviteter är störst under valkampanjer och direkt efter ett val. Politikerna pressas av både invånare och internationella organisationer. Media granskar den politiska elitens kampanjarbete. Organisationer, som exempelvis Elections Watch och Amnesty International, sätter press på makthavarna och banar väg för reformer att kapitalisera på kritiken och mobilisera stöd för reformer (Lindberg, 2009, s. 327-328). När Teorell och Hadenius studerar val kumulativt över tid kommer de fram till att det framförallt är genom konkurrenskraftiga flerpartival som val i auktoritära regimer har betydelse. Det totala antalet val är viktigt men den relativa betydelsen minskar med varje nytt val och effekten är bäst observerbar för civila rättigheter, inte för politiska rättigheter. Val på lång sikt fungerar bättre för att motverka "autokratisering" än för att bidra till ökad grad av demokrati enligt Teorell och Hadenius. Val fungerar således mer som ett skyddsnät mot minskad grad av demokrati än som en kausal faktor för vidareutveckling på global nivå över längre tidsperioder (Teorell - Hadenius, 2009, 98-100).

Vi kan konstatera att betydelsen av val för demokratisering verkar skilja sig åt mellan regioner i världen. I Afrika ser vi att spelplanen förändras och val verkar kunna påverka eliters handlingsutrymme. I Latinamerika ser vi inte samma utveckling eftersom valen tenderar att återskapa den existerande regimen och spelplanen förblir fördelaktig för icke-demokratiska eliter. Globalt kan vi konstatera att det är konkurrenskraftiga val som framförallt har betydelse, och betydelsen är tydligast för framväxten av civila rättigheter. Detta leder oss till nästa steg för att kunna analysera fördjupad demokrati i Iran. Vi förstår att det främst är konkurrenskraftiga val som leder till en förändrad spelplan för politiska eliter. Hur blir då de politiska systemen mer konkurrenskraftiga? Vi har redan nämnt internationella påtryckningar som en faktor, men finns

det andra? Finns det faktorer som hindrar konkurrenskraftigheten att utvecklas? Vad säger teorier om val som kausal förklaring för demokratisering om Mellanöstern som region?

Ellen Lust-Okar studerar i första hand auktoritära stater i MENA regionen. Hon diskuterar om val i hegemoniska auktoritära stater snarare regenererar nuvarande regimer än att underminera dem. Under vilka förhållanden är detta sant? Presidentiella val används av den befintliga regimen för att mobilisera stöd och skrämja bort oppositionen. En stor andel av rösterna i valen, där valdeltagandet är högt, stödjer den existerande ledaren. Att starkt stöd för den styrande ledaren finns kan bero på en mängd olika faktorer. En viktig aspekt är att den regerande regimen kan komma undan med en del förtryck och manipulation om de inte har en etablerad opposition som klarar av att samarbeta. Hon menar även att regimen ofta har tillgång till starka institutionella barriärer som de kan använda sig av och som gör det svårt, om inte omöjligt, för oppositionen att delta i valen. Att utsätta oppositionen för förtryck, som eventuellt kan skada regimens legitimitet, behövs därför inte. Hennes undersökning visar också att det är de nationella valen till lagstiftande församlingar som framförallt bidrar till att det befintliga auktoritära styret regenereras. Lagstiftande församlingar fungerar på ett annat sätt i många delar av Mellanöstern än vad de gör i resten av världen. Församlingens inflytande över policy är begränsad och eliterna tävlar för att säkra sin egen position och för att stärka sina egna valgrupper ekonomiskt (Lust-Okar, 2009a, s. 226-241).

Lust-Okar tar upp termen *competitive clientelism* (som diskuteras djupare i teoriavsnittet) för att förklara varför det är just val till de lagstiftande församlingarna som gör det möjligt för regimen att regenerera ett auktoritärt styre. På grund av hur *competitive clientelism* påverkar vem som väljer att ställa upp i parlamentariska val och hur befolkningen väljer att rösta kan man inte säga att val i MENA generellt har en demokratiserande kraft. Lust-Okar konstaterar att kandidater som ställer upp till den lagstiftande församlingen ofta har ett personligt förhållande till regimen och att oppositionen sällan deltar. Det är dyrt att delta eftersom kandidaterna måste finansiera sina egna kampanjer och motiven bakom är många gånger att utnyttja positionen för att få tillgång till statliga resurser. Oppositionen ser inte val som ett medel för att underminera regimen. Kostnaden är hög och skulle de delta kan det tolkas som att de legitimerar det existerande systemet av *competitive clientelism*. Oppositionen anser oftast att chanserna att vinna är mycket små och möjligheterna att

reformera starkt begränsade på grund av den lagstiftande församlingens låga inflytande. Väljare tenderar att rösta på de kandidater som på ett effektivt sätt kan fördela statliga resurser till väljaren själv och dennes sociala grupp, inte på dem som knappast kan samarbeta med den regerande eliten. Konservativa väljare, med personliga incitament i form av möjligheten till statliga resurser, tenderar att rösta i högre utsträckning än andra, vilket leder till en regenerering av den dominerande regimen istället för att bidra till demokratisering. Slutsatserna från att studera väljare, kandidater och hur den styrande eliten hanterar val är att det måste ske en politisk eller ekonomisk kris för att de institutionella mekanismer som finns inte ska fungera som ett effektivt medel för manipulering av val. Om detta sker kan den styrande eliten använda förtryck som alternativ, men det kan få negativa effekter på deras legitimitet och därför föredrar de att inte behöva förlita sig på förtryck. Den generella slutsatsen som dras från Lust-Okars undersökning är att val i hegemoniska auktoritära regimer i Mellanöstern inte har någon betydande kraft att genomföra regimövergångar och som nämnts tidigare, att val framförallt tenderar att regenerera den existerande ordningen (Ibid, s. 241-245).

4.3 Är demokratiska värderingar förenliga med Islam?

Det är viktigt att förstå den historiska kontexten av demokratisering och avdemokratisering i Mellanöstern och relationen mellan Islam och demokrati för att kunna analysera fördjupad demokrati i Iran. Termen *exceptionalism* diskuteras av Simon Bromley i *Democratization* där han utforskar om Mellanöstern överlag kan ses som ett undantag från generella teorier om demokratisering och om teorierna faktiskt inte är tillämpbara. Han funderar över påståenden som att Mellanöstern är exceptionellt starkt i sitt motstånd mot politisk liberalisering, utveckling av mänskliga rättigheter och formellt utövade av demokrati. Vilka är orsakerna? Är det sant för alla delar av regionen? Är islam verkligen oförenligt med demokrati? (Bromley, 1997, s. 321-323).

Det finns en pessimistisk syn som argumenterar för att Islam inte är förenlig med demokrati. Orsaken är bland annat att Islam som religion bygger på en helig skrift som inte inkluderar fullt legala författningar och därför blir oförenlig med demokrati. En motsatt syn på problemet är att politiskt tänkande samt tolkningar av religionen har tagit sig flera skepnader under historiens gång och att empirin visar att det inte är omöjligt att förena Islam med demokratiska värderingar. Som

exempel lyfts Turkiet fram eftersom det är ett muslimskt land i Mellanöstern som har en viss empirisk meritlista vad gäller demokratiska värderingar (Ibid, s. 332).

Sammanfattningsvis kan sägas att Bromley konstaterar att ett moderniserande perspektiv inte är tillämpligt på Mellanöstern. Bland annat för att perspektivet inte kan förklara utvecklingen av demokratiska värderingar i Turkiet eftersom dessa utvecklades före moderniseringen. Anledningarna till den svaga utvecklingen innefattar många händelser och allt är inte inom ramen för vår undersökning av Iran. Tillgången på olja och arabisk-israeliska spänningar nämns som några möjliga anledningar (Ibid, s. 329-336). Bromley menar istället att ett strukturellt perspektiv är mer aktuellt för att förklara skillnaderna. I Turkiet har det länge funnits en strikt uppdelning mellan politiska institutioner och religionen, vilket ses som en betydande faktor till varför demokratiska värderingar till viss del har fått fäste i landet men inte i andra stater i regionen (Ibid, s. 340). Detta är direkt aktuellt för fallet Iran där religionen har mycket starkt institutionellt fäste i det politiska systemet. Kan detta vara en av anledningarna till att det knappt görs några demokratiska framsteg i Iran? Denna undersökning är inte avsedd att problematisera Islam och demokrati men ämnet är trots allt relevant för fallet. Vi kommer inte att titta mer på Islam som religion utan snarare vad det institutionella fäste som de religiösa ledarna i Iran har kan ha för påverkan på möjligheten för demokratisering.

5. Teoretisk ram

I O'Donnells artikel "Democracy, Law and Comparative Politics" (2001) presenteras definitioner på vad demokrati och diktatur är och hur de bör grupperas. Vi är medvetna om att demokratisering är ett omfattande och komplext forskningsområde och att studera icke-demokratiska stater kan vara svårt. Samtidigt anser vi att det är ett viktigt och angeläget område. I vårt arbete beaktar vi därför särskilt Collier och Adcocks (1999) påpekande att forskare bör ta en pragmatisk inställning till problemet med fallet i åtanke. Ett klart ställningstagande till demokrati som skala eller dikotomi är nödvändigt för att kunna göra denna typ av undersökning. Vi väljer att se demokrati enligt ett graderat perspektiv. Eftersom möjliga indikatorer på fördjupad demokrati är ytterst svaga i fallet Iran underlättar ett graderat perspektiv. Det går inte att se stora förbättringar vad gäller frihet och demokratiska värderingar i fallet, det betyder dock inte det helt saknas framsteg. Indikatorerna är

alldeles för svaga för att visa skillnader på fördjupad demokrati över tid om utvecklingen skulle ses utifrån ett dikotomi-perspektiv.

5.1 Vad är demokrati?

Demokrati är ett väl diskuterat och omtvistat begrepp inom statsvetenskapen (Dahl 1991 & 1998, Bollen & Jackman 1989, Linz 1975, Geddes 1999, Schumpeter 1975). Forskarna har olika utgångspunkter och behandlar demokrati på olika sätt: vissa behandlar demokrati som dikotomi medan andra väljer att se det som ett problem om gradskillnad. Vi ansluter oss, som nämnts ovan, till tanken om demokrati som en gradskillnad.

Vi väljer att utgå främst från Dahls definition av begreppet *polyarki* då det verkar råda en någorlunda statsvetenskaplig konsensus om att hans definition av grundläggande kriterier representerar vad demokrati är. Kriterierna för vad Dahl kallar för polyarki i länder med många invånare och vad vi hädanefter menar med begreppet demokrati presenteras nedan:

- Att ett land har val till ledande befattningar. Alla befattningshavare som kan påverka statliga beslut är valda representativt av landets medborgare.
- Att ett land har fria, rättvisa och återkommande val. De valda befattningshavarna väljs kontinuerligt genom val som är fria från manipulation.
- Att ett land har yttrandefrihet. Medborgare måste ha rätt till att uttala sig fritt om bland annat politiska frågor. Exempelvis kan de kritisera regimen, politikerna eller den ledande ideologin utan risk för att bli straffade.
- Att ett land garanterar rätten till alternativa informationskällor. Medborgare har rätt att vända sig till alternativa källor för att få information, exempelvis tidningar, forskare, böcker med mera. Informationen är inte under statlig kontroll eller av någon politisk grupp och måste få lov att existera och garanteras av lagen.
- Att ett land har organisationsfrihet. Medborgare måste ha rätt att bilda egna organisationer, inklusive politiska partier.
- Inklusivt medborgarskap. Alla vuxna personer som är bosatta i landet har rätt till var och en av ovanstående rättigheter. De måste exempelvis ha rätt att rösta samt ställa upp i

representativa val, rätt att bilda organisationer eller politiska partier, rätt att yttra sig utan rädsla för att bli straffade och ha rätt till alternativ information.

(Dahl, 1998, s. 85-86)

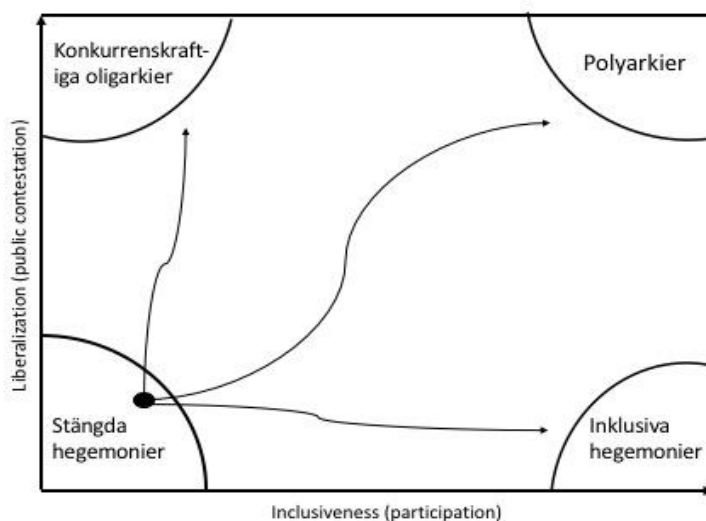
Hur förhåller sig då teorier om demokrati till fallet Iran? Den enda delen av kriterierna som landet fullt uppfyller är att de håller val till ledande befattningar: president, parlament och expertrådet, som i sin tur väljer den högste andlige ledaren, som är den högsta exekutiva positionen i landet (Freedom House, 2017b). Det är kanske självklart att Iran således är en auktoritär stat och inte överhuvudtaget är i närheten av ett stadie av polyarki.

5.2 Demokratisering och avdemokratisering

Demokratisering är ett centralt begrepp när forskare undersöker olika länder och deras regimtyp. Begreppet demokratisering syftar på politiska förändringar som möjliggör för ett land att gå i en demokratisk riktning (Potter 1997, s. 3). För att hålla oss till Dahls definition kan vi hävda att demokratisering utgörs av processer som flyttar politiska regimer närmare polyarki. Avdemokratisering ser vi som när politiska regimer flyttar sig längre ifrån polyarki. I vårt fall utgår vi från att regelbundna och återkommande val kan ha en positiv, negativ eller ingen effekt alls på demokratiseringsprocessen.

Dahl menar att det finns två ytterst viktiga dimensioner av demokratisering. Han betonar att dessa dimensioner inte är de enda dimensionerna som utgör demokratisering men att de är väsentliga för att ett land ska kunna närma sig polyarki. Den ena dimensionen benämner han *liberalization*. Den utgörs av hur väl de institutionella kriterierna för polyarki är tillgängliga, nyttjade och garanterade för i alla fall de medborgare som vill bestrida förvaltningen och statens uppträdande. Att mäta i vilken mån de institutionella kriterierna är uppfyllda gör det möjligt att undersöka skillnader mellan regimer när det kommer till graden av tillgänglighet för oppositionen och politisk konkurrenskraft. Den andra dimensionen, *inclusiveness*, handlar om i vilken mån befolkningen eller olika delar av befolkningen har rätt att bestrida förvaltningen och uppträdandet av regeringen, framförallt i vilken mån de har rätt att delta i en ansvarsutkrävande process.

Utifrån rätten att delta kan forskare jämföra hur väl politisk konkurrenskraft är möjlig inom olika regimer. Vissa av Dahls institutionella kriterier för polyarki inkluderar endast en dimension i omfång medan andra tar del av båda dimensionerna. När regimer exempelvis låter delar av befolkningen få rätten att rösta i fria och rättvisa val ökar möjligheten för politisk konkurrenskraft, på engelska *public contestation*. Ju fler som sedan tillåts utnyttja rätten, ju mer *inclusiveness*, d.v.s. hur många som har rätt till att delta i att bekämpa förvaltningen och uppträdandet av staten. Dahl menar att förbättringar i *public contestation* inte är samma sak som full demokratisering. Det är endast en aspekt av processen. Systemet kan bli mer konkurrenskraftigt (liberalisering i diagrammet), eller också mer inkluderande (*inclusiveness* i diagrammet) men det är i kombination som stater kan börja närma sig tillståndet polyarki. Om en regim ska gå från att vara hegemonisk, där ett dominant parti styr och endast personer inom partiet har rätt att bli exempelvis parlamentsledamot eller minister, eller från en konkurrenskraftig oligarki där endast vissa har möjlighet att konkurrera om att styra, måste möjligheterna för effektivt deltagande (*participation*) och allmän bekämpning i mån av konkurrenskraftighet (*contestation*) öka. Det betyder att fler individer, grupper och intressen måste tas hänsyn till när lagar stiftas.

Figur 1. (Dahl, 1971, s. 7)

Dahl menar att om man ser förändringar mot ökad konkurrenskraft (i diagrammet Liberalization) ur den befintliga regimens perspektiv så är de oroliga över att förändringar kan bidra till nya

konflikter där representanter från oppositionen kan avsätta befintliga ledare för att bana väg för nya individer, grupper och intressen. Oppositionen ser på samma sätt problem fast åt ett spegelvänt håll; om de får större chanser att förverkliga sina mål kan de hamna i konflikt med de individer, grupper och intressen som de avsätter. För att illustrera presenterar Dahl den första axiomen;

”The likelihood that a government will tolerate an opposition increases as the expected costs of toleration decrease.” (Dahl, 1971, s. 15)

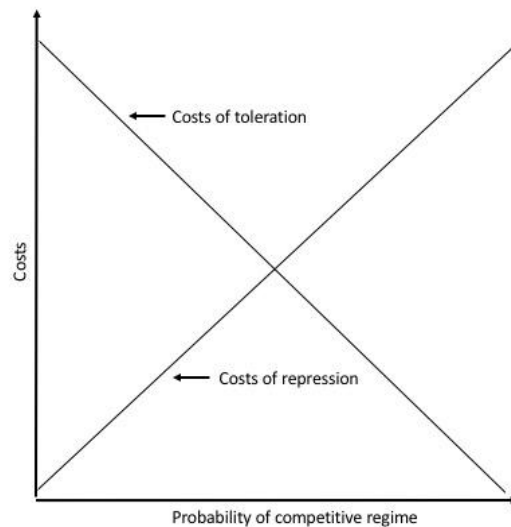
Den befintliga regimen måste utöver att väga kostnaderna för att tolerera oppositionen avgöra i vilken utsträckning de kan komma undan med att förtrycka oppositionen. Att förtrycka oppositionen kan komma att få stora konsekvenser för regimen om detta inte sköts korrekt. Dahl illustrerar detta i sin andra axiom:

”The likelihood that a government will tolerate an opposition increases as the expected costs of suppression increase.” (Dahl, 1971, s. 15).

På så sätt kan det sägas att både den befintliga regimen och oppositionen måste göra en avvägning mellan kostnaden för att tolerera varandra och kostnaderna för att förtrycka varandra. Är det alltför svårt för den befintliga regimen att förtrycka oppositionen i kombination med att de inte ser stora risker i att tillåta oppositionen handlingsutrymme som skulle kunna förhindra deras egna mål (vare sig politiska, ekonomiska eller individuella) kan regimer bli mer konkurrenskraftiga och på så sätt också mer demokratiska (Dahl, 1971, s. 1-16). Relationen illustreras i den tredje axiomen:

“The more the costs of suppression exceed the costs of toleration, the greater the chance for a competitive regime.” (Dahl, 1971, s. 15).

Förhållandet visas i figuren nedan:

Figur 2. (Dahl, 1971, s. 16)

Det är viktigt att klargöra vad demokratisering innebär som vi gjort ovan då läsaren måste förstå vad vi syftar på när vi säger att Iran genomgår, eller inte genomgår, en demokratiseringsprocess. Att fler personer eller grupper får möjlighet att bli representerade är något som ökar konkurrenskraftigheten. Ju fler som sedan får delta i val, i form av att lägga sin röst, ju mer inklusivt blir landet.

Vi tar utgångspunkt i samma regimtyper som används i Lindberg m.fl. Listan går från minst demokratiska till mest demokratiska. Roessler och Howard gör ett försök att operationalisera begreppen:

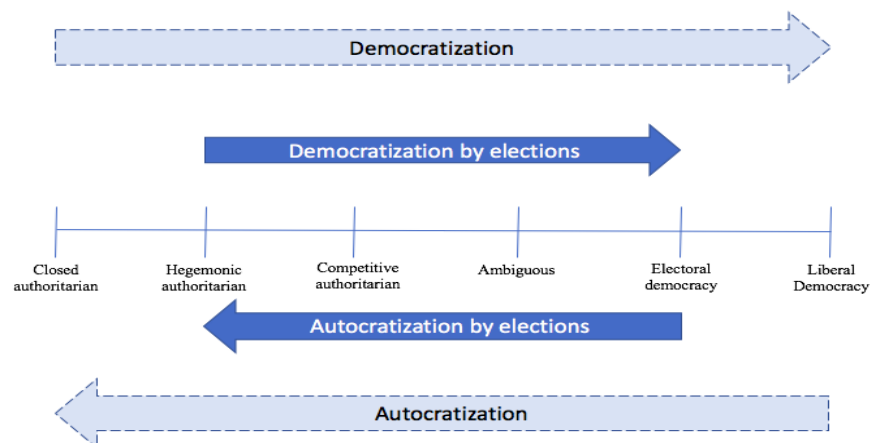
- Closed authoritarian regime - När en stat inte har direkta eller indirekta val till ledande befattningar där flertalet kandidater har möjlighet att ställa upp (på engelska multicandidate national elections). Detta inkluderar även stater där presidenten deltar i obestridda val, exempelvis när oppositionen är formellt förbjudna att ställa upp. Sådana val leder till att befolkningen inte har någon möjlighet att välja en annan kandidat, därför är valdeltagandet inte heller relevant.
- Hegemonic authoritarian regime - När en auktoritär stat som har val till president och parlament och där kandidaten som vinner får mer än 70% i ett direktval eller där partiet

som vinner får 70% eller mer av platserna i parlamentet. Landet måste även få en Freedom House gradering ≥ 3 och Polity < 5

- Competitive authoritarian regime - När en auktoritär stat har val till president och parlament där kandidaten som vinner inte får mer än 70% i ett direktval eller där partiet som inte vinner får 70% eller mer av platserna i parlamentet. Landet måste även få en Freedom House gradering ≥ 3 och Polity < 5 .
- Ambiguous - Ingen operationalisering presenteras av logiska skäl. En tröskel presenteras dock för skiljelinjen mellan en auktoritär och den demokratisk stat. En stat som får en Freedom House gradering av politiska rättigheter ≤ 2 eller Polity ≥ 6 anses ha passerat tröskeln för att räknas som demokrati.
- Electoral democracy - När en stat gått över tröskeln för demokrati men inte uppnår kriterierna för liberaldemokrati. Freedom House gradering måste vara < 2 eller Polity gradering ≥ 6 .
- Liberal democracy - När en stat fått gradering 1 från Freedom House gradering av politiska rättigheter och 10 från Polity.

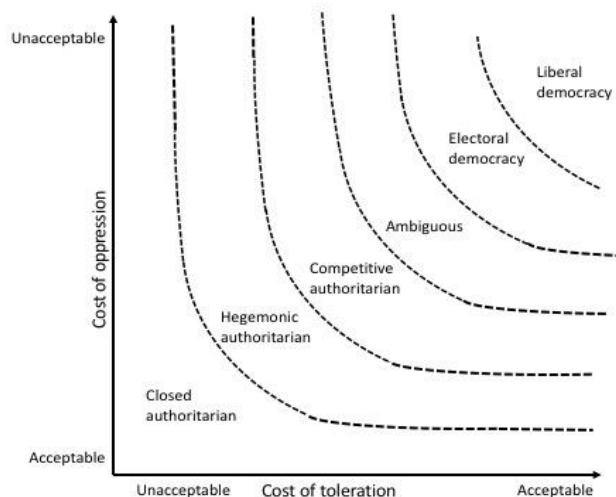
(Roessler - Howard, 2009, s. 109-112; Lindberg, 2009, s. 13).

Lindberg beskriver demokratisering genom val enligt figur 3 nedan. Som figuren visar så kan val leda till såväl demokratisering som "autokratisering". Demokratisering sker när en stat rör sig åt höger på skalan. Men hur kan val påverka processen? Detta kommer vi gå in något djupare på i nästa del som beskriver teorin kring betydelsen av val.

Figur 3. (Lindberg, 2009, s. 13)

Lindberg visar på relationen mellan kostnaden för förtryck och kostnaden för tolerans i kombination med regim-typerna i diagrammet nedan.

Figur 4. (Lindberg, 2009, s. 321)

Skalan är givetvis relativ och går alltså inte att kvantifiera genom ökade eller minskade kostnader för tolerans eller förtryck. Det finns dock en lista på elektoral mekanismer som påverkar kostnaderna. Dessa kommer presenteras mer ingående i teorin om demokratisering genom val.

5.3 Demokratisering genom val

Teorin om *Democratization by elections* bygger i grund och botten på Dahls teori om *polyarchization*. Dahl anser att valprocesser och rätt till val är en indikator på ökad grad av *polyarki*. Lindberg m.fl. menar dock att de hittat en död vinkel i hans resonemang. Val är inte endast en indikator utan faktiskt en process som förändrar kostnaden för förtryck och tolerans. Den huvudsakliga tesen är att valprocesser är kausala faktorer till både demokratisering och avdemokratisering. Valprocesser skapar incitament för vissa sorters handlingar samt begränsar politiska aktörers handlingsutrymme och beteendemönster. Teorin menar att institutioner i politiska system som är stora och opersonliga tvingar politiska aktörer att förlita sig på institutionella regler för att förutse andras handlingar. Val är en sådan strukturell institution som gör det möjligt för invånare och politiker i länder att ha förväntningar på vad som kommer att ske

beroende på vem eller vilka som delegerar makt, vare sig förväntningarna är demokratisering, avdemokratisering eller bibehållande av nuvarande regimen (Lindberg, 2009, s. 316-318).

Vi kommer inte att gå in på djupet i hur spelteorin med flera nivåer (vad Lindberg kallar *metagame* och *subgame*) fungerar på grund av att det är komplicerat och vi har begränsat utrymme i uppsatsen. Vi hänvisar till kapitlet "A Theory of Elections as a Mode of Transition" i *Democratization by Elections* för den som vill förstå mekanismen djupare. Lindberg beskriver faktorer som ökar och minskar kostnaden för förtryck och för tolerans. Faktorerna bygger på Dahls teori om de två dimensionerna av demokratisering. Faktorer som sänker och ökar kostnaden för förtryck och som är relevanta för fallet Iran ser ni i tabellen nedan. Det finns ännu fler faktorer och även faktorer som påverkar kostnaden för tolerans. Vi har valt att inte beskriva de mer ingående eftersom de inte har uppenbar relevans för Iran.

Faktorer som minskar kostnaden för förtryck	Faktorer som ökar kostnaden för förtryck
<ul style="list-style-type: none"> • Competitive clientelism • Competition for economic opportunities concentrated in the state • Effective media and information control • Collective action failures among opposition 	<ul style="list-style-type: none"> • Voters becoming citizens and mobilizing for mass protest • Increased size and complexity of regime challengers • Increased media freedom that redefines the possible • International attention and pressures • Blatant, failed manipulation of election outcomes • Increased institutional complexity and avenues for contestation

Tabell 1. (Lindberg, 2009, s. 329)

5.4 Competitive Clientelism

Teorin om *competitive clientelism* är som nämnts i litteraturavsnittet, mycket betydelsefull i undersökningar av valprocesser i MENA-regionen enligt Lust-Okar. Det handlar om ett sätt att förstå val i *hegemonic authoritarian regimes* och varför de i många fall leder till att befintliga regimer förstärks snarare än försvagas. Teorin är bäst tillämpbar på val till den lagstiftande församlingen, i Irans fall till parlamentet (Majles). Lust-Okar menar att parlamenten i regionen i praktiken inte är lagstiftande församlingar. Istället har de en förmedlande roll mellan regering och befolkningen. De utför *competitive clientelism* när de hjälper sina väljare att erhålla till exempel statliga affärslicenser, anställning, offentligt boende och andra statliga resurser. Att förstå val till parlamenten i området som *competitive clientelism* är väsentligt för att förstå samspelet mellan val och väljare samt hur val skiljer sig från val i andra delar av världen. Forskaren menar att väljare förstår skillnaden och att de endast röstar om de själva har något att tjäna på att en viss person får en plats i parlamentet. Politiska partier spelar därför en liten roll för hur väljare lägger sin röst. Valdeltagandet i parlamentariska val brukar vara låga och befolkningen röstar generellt sett i högre grad i presidentvalen. Att ställa upp i val för oppositionen kan ses som att legitimera den icke-demokratiska regimen då den faktiska makten hos parlamentet är begränsad och möjligheterna för oppositionen att få igenom pro-demokratiska reformer är låga. Lust-Okar argumenterar för att den styrande eliten i hegemoniska auktoritära regimer oftast inte behöver använda sig av förtryck eller direkt manipulation. De kan istället med hjälp institutionella mekanismer hantera valresultaten (Lust-Okar, 2009a, s. 226-241; Lust-Okar 2009b, s. 123-133). Detta är mycket relevant när forskare undersöker Iran. Det är enkelt att urskilja de institutionella mekanismerna, eller hindren, som vi föredrar att kalla. Hindren genomsyrar hela det politiska systemet där en religiös grupp har betydande makt (Freedom House, 2017b).

6. Fallet Iran

I Freedom Houses rapport för 2017 kartläggs 195 stater (länder). 87 av dessa karaktäriseras som fria, 59 som delvis fria och 49 som icke-fria. Iran är bland de icke-fria länderna men intressant nog inte bland de 11 värst av de värsta (Syrien, Eritrea, Nordkorea, Uzbekistan, Sydsudan, Turkmenistan, Somalia, Sudan, Equatorial Guinea, Centralafrikanska republiken, och Saudiarabien). Iran ligger på nummer 23 från botten av listan när det gäller de allmänna villkoren för frihet. Angående politiska rättigheter, PR, och civila friheter, CL, får landet 6 & 6 (på en skala från 1 till 7, där 1 är bäst och 7 är sämst). Den samlade poäng landet tilldelas är 17 (Finland får den högsta, 100, och Syrien får den lägsta, -1) (Freedom House, 2017a, s. 16-23).

Det politiska systemet i Iran fungerar på ett annorlunda sätt än vad som går att skåda i omvärlden, vilket gör det svårt att dra nytta av generaliserande teorier om valsysteem, ansvarsutkrävande och maktstrukturer. Den högsta andliga och politiska ledaren har den yttersta makten i landet och är tillsatt på obestämd tid av expertrådet. Han är överbefälhavare och har rätt att tillsätta den högsta domarkåren, chefen över den statliga mediemyndigheten och Expediency Council (ett organ som förmedlar dispyter mellan en islamisk domarkår och parlamentet). Väktarrådet är en islamisk domarkår som har makt att inspektera lagar som stiftas av parlamentet så att de är i enlighet med islamisk lag och konstitutionen. Den högsta andliga och politiska ledaren tillsätter även sex (av totalt 12) medlemmar till väktarrådet. De övriga sex medlemmarna nomineras av chefen av den högsta domarkåren och godkänns sedan av parlamentet. Väktarrådet har rätt att undersöka kandidater till parlamentet, presidenten och expertrådet. Det fungerar alltså som en slags kontrollprocess som blockerar kandidater med avvikande ideologier än den officiella ideologin. Expertrådet är ett organ bestående av 86 präster som är tillsatta på 8-års terminer genom direkta val. Väktarrådet har enligt Freedom House tidigare avvisat kandidater till parlamentet, på grund av att de inte ansetts lojala till det religiösa etablissemanget. Dessutom har kvinnliga kandidater som velat ställa upp i presidentvalet avvisats (Freedom House, 2017b).

6.1 Den gröna rörelsen (the Green Movement)

I juni 2009 var det dags för presidentval i Iran. Den före detta presidenten och reformisten Mohammad Khatami valde att inte ställa upp, likaså valde den tidigare konservativa ledaren Mohammad Bagher Qalibaf att inte heller delta. Mahmoud Ahmadinejad ställde upp för att försöka få sitta en andra mandatperiod åt det konservativa partiet. De medborgare som inte ville ha tillbaka Ahmadinejad på presidentposten hade därför endast två alternativ att välja mellan: Mehdi Karroubi eller Mir Hossein Mosavi. Den förre hade redan misslyckats med att ta sig till andra omgången i presidentvalet 2005 och den senare hade ägnat mer av sin tid åt annat än politik. Med cirka två-tredjedelar av rösterna räknade utropades Mahmoud Ahmadinejad som vinnare. Valet ansågs dock vara korrupt och bestämt på förhand, vilket ledde till att fredliga demonstrationer uppstod där cirka 3 miljoner av befolkningen frågade var deras röster hade tagit vägen och den gröna rörelsen fick därmed sin början. Folkets reaktion berodde på stora skillnader i förväntningar av valresultatet och vad det officiella resultatet visade (Adelkhah 2012, s. 17; Afshari 2009, s. 6; Milani, 2010, s. 41).

Den gröna rörelsen var reformisternas andra försök att få mer inflytande i politiken och försök att få den befintliga regimen att hålla sig till det konstitutionella regelverket (Hashemi 2014, s. 197). Med detta sagt, är inte den gröna rörelsen något nytt som enbart uppstod efter presidentvalet 2009. Faktum är att den tillhör en serie av rörelser som har protesterat mot sociala problem. Den gröna rörelsen kom därför delvis fortsätta att klaga på sociala problem, som till exempel korruption, men inkluderade fler medborgare (Adelkhah 2012, s. 17). Dock var det huvudsakliga motivet och det som enade demonstranterna viljan att få bort Ahmadinejad. Ett annat motiv var oron för landets framtid då muslimska hard-liners strävade efter att ignorera "republik" delen av Islamiska republiken Iran (Afshari 2009, s. 7).

De fredliga demonstrationerna kom sedermera att övergå till våldsamma sådana. Flera demonstranter attackerade polisen som i sin tur använde batonger och tårgas. Mir-Hossein Mosavi uppmanade sina följare till lugn och tog avstånd från de våldsamma metoderna. Ahmadinejad å sin sida tackade de som röstat på honom och kallade valet för ett fritt val. Den högste andlige ledaren gratulerade Ahmadinejad och uppmanade även han till lugn. Demonstrationerna blev så

pass populära att till och med det iranska herrlandslaget tog på sig armband med grön färg, en färg som representerade rörelsen (BBC, 2009 & Afshari 2009, s. 7).

Ett nämnvärt problem är dock att rörelsen var splittrad. Något som går att koppla till teorin om demokratisering genom val. Att oppositionen inte kan enas bibehåller kostnaden för förtryck på en låg nivå enligt Lindberg. Rörelsen anses sakna en klar ledare trots att vissa kallat Karroubi och Mousavi för dess ledare. Det beror på att de stod för helt olika värderingar och inte alls hade samma mål. Mousavi fick kritik från delar av rörelsen för att inte vara tillräckligt kritisk mot den sittande regeringen och den högste andliga ledaren (Milani, 2010, s. 43). Viljan att påvisa valets korrupta sida och på så sätt avsätta Ahmadinejad från presidentposten var dock den enande kraften i rörelsen (Sydsvenskan, 2010). Karroubi och Mosavi sitter sedan demonstrationerna i husarrest utan någon form av rättegång, ett exempel på att möjligheterna för regimen att förtrycka opposition fortfarande är mycket stark. Det är också förbjudet för media att rapportera om den tidigare presidenten Mohammad Khatami, även han betydelsefull inom oppositionen och ytterligare ett exempel på den befintliga regimens inflytande (Freedom House, 2017b).

Den gröna rörelsen var ett ställningstagande från delar av befolkningen att regimen inte kan förtrycka och manipulera hur som helst. Rörelsen var något som direkt ökade kostnaden att förtrycka oppositionen enligt Lindberg teori om mekanismer som påverkar spelplanen (se tabell 1). De oppositionella demonstrationerna var de största sedan revolutionen år 1979 och de mobiliserade den yngre generationen som visade stark vilja att fortsätta trots de våldsamma metoder som användes mot demonstranterna. Dessutom, som nämnts tidigare, ändrade rörelsen delvis syfte från att försöka få bort Ahmadinejad till en växande oro för landets framtid (Afshari 2009, s. 7 och 10).

6.2 Efter den gröna rörelsen

Den gröna rörelsen må ha ägt rum under år 2009 men det tog inte slut där. Exempelvis valdes Hassan Rouhani till president år 2013 och kunde därmed bryta den konservativa dominans som rådde i de huvudsakliga institutionerna (*The Guardian*, 2016). Nedan följer även ett par andra exempel på händelser som ägt rum efter 2009. Det är viktigt ur ett demokratiseringsperspektiv att

se vad den gröna rörelsen lämnat efter sig och vad effekterna blivit (dock har inte alla händelser som nämns en direkt koppling till gröna rörelsen).

6.2.1 Demonstrationen år 2010

Under februari år 2010 försökte en del av befolkningen i Iran hålla en stor demonstration på årsdagen av revolutionen 1979. Demonstrationen var tänkt att riktas mot regimen i landet. Den mötte dock kraftigt motstånd från säkerhetsstyrkorna som använde batonger och tårgas. Flera demonstranter fängslades men kom sedermera att bli frisläppta. Som svar på denna folkliga mobilisering valde regimen att stifta nya lagar som begränsar möjligheten att skriva på webbsidor och dessutom etablerades nya säkerhetsavdelningar i syfte att noggrant följa samt observera webbsidornas innehåll (*Amnesty International*, s. 5-6). Ytterligare ett exempel på de stabila möjligheterna till förtryck i landet.

6.2.2 Förändring i parlamentets medlemmar

Efter räkningen av rösterna i andra valomgången 2016 stod det klart att rekordmånga kvinnor kom att sitta i parlamentet. 17 kvinnor valdes in i parlamentet, vilket var fler än de 16 prästerna som valdes in. Denna siffra är en rekordsiffra sedan den islamiska revolutionen. Samtidigt fick reformisterna 133 platser (av totalt 290) och det är fler platser än vad de konservativa fick, som är 125 platser. Återstående platser fylldes av självständiga kandidater (*Dagens Nyheter*, 2016). Detta kan ses som en förbättring inom ramen för hur inklusivt det politiska systemet har blivit. Att kvinnor inte avvisas från poster inom politiken är inom ramen för en av Dahls dimensioner av demokratisering.

7. Resultat och analys

När vi analyserar ökad “grad av demokrati” ser vi inget statistiskt säkerställt samband till val som enskild händelse. Sambandet är starkare om hänsyn endast tas till civila rättigheter, men fortfarande svagt. Val som enskilda händelser har således mycket begränsad effekt på graden av demokrati i Iran. Studerar vi om val hölls de år som graden av demokrati ökar finner vi en svag korrelation. Återigen är korrelationen bättre när hänsyn endast tas till civila rättigheter. Vi kan alltså konstatera att valen i Iran knappt har haft någon betydelse för fördjupad demokrati, och när det finns ett svagt samband är det framförallt för förbättrade civila rättigheter. Faktum att Iran håller val till presidentposten och den lagstiftande församlingen har ingen observerbar effekt på ökad “grad av demokrati”. Val lyckas alltså inte i fallet Iran sporra till faktisk förändring trots att makthavarna granskas av media och internationella organisationer samt att internationella NGO:s försöker bana väg för oppositionen genom sin granskning. Vi kan inte avgöra om detta beror på grund av den dåliga insynen i det politiska systemet. Men vi antar att det är de starka institutionella barriärerna som gör att oppositionen inte ser valen om en genomförbar väg till att förverkliga sina mål.

Val som enskilda händelser för ökad grad av demokrati. Civila rättigheter och medelvärdet för politiska- och civila rättigheter går från 1 (lägsta möjliga grad av demokrati) till 10 (högsta möjliga grad av demokrati). (n=18).

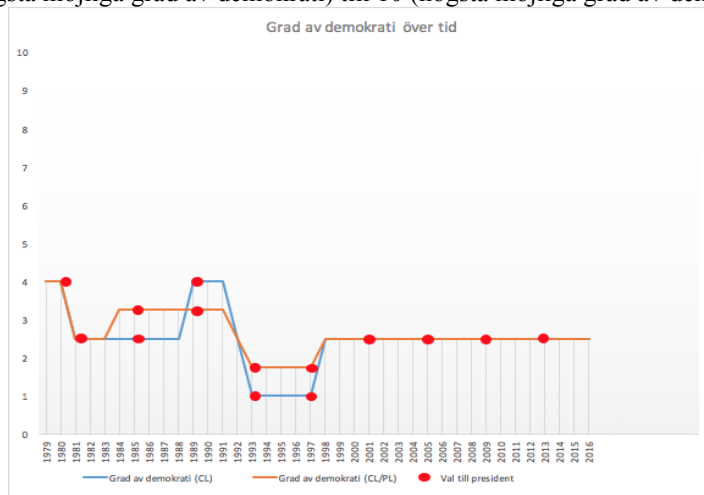

Diagram 2. (Freedom House, 2016; *Iran Social Science Data Portal*). P-värde för positiv förändring av civila rättigheter och val (både presidentiella och parlamentariska val) som enskilda händelser=0.163. P-värde för positiv förändring av medelvärdet av civila och politiska rättigheter och val (både presidentiella och parlamentariska val) som enskilda händelser= 0.331.

Om nu inte faktumet att landet håller val har lyckats bidra till ökad “grad av demokrati”, kan vi då se någon förändring över tid som kan ses som en mekanism inom ramen för valen? I statistiken över andelen platser i parlamentet och andelen röster i direkta presidentval kan vi, med hjälp av Roessler och Howards operationaliseringar av regim-typer se en viss förändring. Från och med år 2004 kan Iran strikt sätt klassas som “competitive authoritarian regime” istället för “hegemonic authoritarian regime”. Detta eftersom presidenten inte vann valen med över 70% av rösterna samt att regeringspartiet fick under 70% av platserna i parlamentet. Vi kan inte avgöra varför en sådan förändring av konkurrenskraften sker. Det kan bero på internationella påtryckningar men vi skulle argumentera för att det beror på att den befintliga regimen anser att kostnaden för förtryck har ökat. Folkliga demokratiska rörelser har vuxit i styrka, något vi ser i den folkliga mobiliseringen under den gröna rörelsen. Det konservativa blocket, som tidigare helt dominerande regeringen och parlamentet, kan anse att det är alltför riskabelt att inte låta någon form av opposition etablera sig på den elektoral arena. Därav har det blivit möjligt för andra grupper att få inflytande, speciellt moderata politiker som numera har bildat regering under Rouhani. Skulle de konservativa försöka att hålla fast vid sin dominerande position, genom att exempelvis manipulera valen eller använda sig av förtryck, kan de förvänta sig ett starkt folkligt motstånd. Delar av befolkningen visade under den gröna rörelsen att regimen måste följa det konstitutionella regelverket om de inte vill ha ytterligare demonstrationer med eventuellt våldsamma inslag.

Operationaliseringen av regimtyper och dess relevans för fallet Iran kan dock ifrågasättas. Betydelsen av de institutionella barriärerna är fortfarande starka. Att presidenten inte är högsta exekutiva ledaren och att väktarrådet har rätt att se över lagar samt att godkänna kandidater till parlament och ministerposter är fortfarande faktorer som starkt begränsar konkurrenskraftigheten i landet. Det bör även noteras att regeringen har institutionell rätt att bortse från röster inom vissa valkretsar. De institutionella barriärerna har också betydelse för det rättsliga systemet men vi bortser från instansen för att hålla uppsatsen inom ramen för val. En sann opposition som vill förändra de institutionella barriärer möter starkt institutionellt motstånd och kan finna motståndet för hårt och välja att inte ställa upp. De institutionella barriärerna försäkrar regimen om att den opposition som ställer upp på ett tydligt sätt fortfarande är underordnad regimen vision för landet. Att landet har gjort en regimövergång till *competitive authoritarian regime* är trots allt ett steg mot fördjupad demokrati även om Freedom House indikatorer inte visar någon betydande förbättring i

civila och politiska rättigheter. Det går dock att diskutera relevansen av regimtyp i fallet Iran. Vissa kan argumentera för att landet, på grund av stora influenser av religiösa grupper, inte bör klassificeras enligt vanliga regimtyper.

Vi argumenterar alltså för att kostnaden för regimen att förtrycka oppositionen har ökat något och att det konservativa blocket inte kan begränsa den politiska konkurrenskraften. De måste tillåta någon form av opposition. Vi kan inte avgöra om den gröna rörelsen var en direkt orsak och att manipuleringen av valresultaten i presidentvalet år 2009 är elektoral mekanismer som påverkar konkurrenskraften, eftersom förändringen sker från och med år 2004. Vi anser dock att rörelsen har en effekt på regimen handlingsmöjligheter i enlighet med teorin för demokratisering genom val. Det går att säga att en demokratiseringprocess utifrån dimensionen *public contestation* av demokratisering är på gång. Betydelsen av dimensionen går dock att ifrågasätta eftersom vi ännu inte sett några skillnader i graden av demokrati. Kostnaden för tolerans av den befintliga regimen håller ungefär samma nivå, eftersom den opposition som tillåts först måste godkännas av väktarrådet. Regimen kan således förlita sig på att de institutionella barriärerna som finns motar bort all opposition som är emot regimen (och som har starka demokratiska ideal).

Tabell för *competitive clientelism* och regimövergång. Ljusblåa rader visar presidentval och vita rader visar parlamentariska val.

Val år	Valdeltagande	Andelen av totala antalet röster för vinnaren i presidentval	Andelen mandat för regeringspartiet
1980 Pr/Pa	67.42 / 52.14%	75.6%	100%
1981 Pr	64.24 / 74.26%	90 / 95.02%	100%
1984 Pa	64.64%	-	100%
1985 Pr	54.78%	85%	100%
1988 Pa	59.72%	-	100%
1989 Pr	54.59%	94%	100%
1992 Pa	57.81%	-	100%
1993 Pr	50.66%	63%	100%
1996 Pa	71.1%	-	100%
1997 Pr	79.92%	69.1%	100%
2000 Pa	67.35%	-	100%
2001 Pr	66.77%	77%	100%
2004 Pa	51.21%	-	69%
2005 Pr	62.84%	61.7%	69%
2008 Pa	55.4%	-	69%
2009 Pr	85.21%	63.1%	69%
2012 Pa	63.88%	-	69%
2013 Pr	76.25%	50.6%	63%
2016 Pa	61.64%	-	-

Tabell 2. (Keefer, 2015. Elections guide. *Iran Social Science Data Portal*)

Vad vi ser i statistiken över valdeltagandet i parlaments- och presidentvalen stärker Lust-Okars tes att *competitive clientelism* är relevant i fallet Iran. Valdeltagandet är i många fall strax över 50% i de parlamentariska valen, vilket är betydligt lägre än i presidentvalen. Detta ser vi som en indikator på att parlamentet inte enbart fungerar som lagstiftare utan att fördelning av statliga resurser fortfarande kan vara relevant för vem som ställer upp och vem befolkningen röstar på. Att *competitive clientelism* fortfarande verkar existera i Iran är fördelaktigt för den befintliga regimen. Vi hävdar att det faktum att den legislativa församlingen inte fungerar korrekt är något som håller kostnaden för att förtrycka relativt lågt enligt teorin om demokratisering genom val (Lindberg,

2009, s. 329). Vi påstår dock inte att vi vet att *competitive clientelism* är aktuellt i Iran, för att undersöka det behövs djupare intervjuer med väljare och kandidater. Vi ser endast det låga valdeltagandet i de parlamentariska valen som en indikator på att det kan vara fallet.

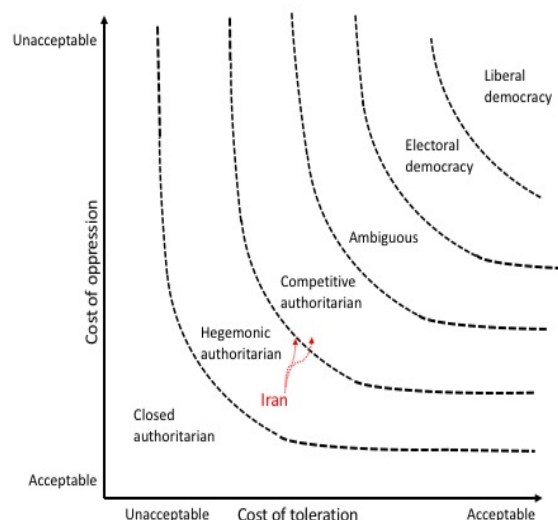
Lust-Okar menar att det antingen krävs en politisk eller en ekonomisk kris för att förhindra institutionella mekanismer från att fungera som effektiva manipuleringsmedel i val. Regimen måste då övergå till att använda sig av förtryck. Teorin är relevant när vi studerar den gröna rörelsen eftersom det var en stor politisk kris. Folklig mobilisering är en bidragande faktor till ökad kostnad för förtryck enligt teorin om demokratisering genom val (se figur 1). Rörelsen satte press på regimen som försökte tysta ner folket. Under presidentvalet 2013 vann Hassan Rouhani och kunde bryta den konservativa dominansen i regeringen. De institutionella mekanismerna har inte blivit svagare som en konsekvens av rörelsen men det konservativa blocket inte längre kontroll över alla huvudsakliga institutioner. Rörelsen var en politisk kris och enligt Lust-Okar så kan politiska och ekonomiska kriser förändra auktoritära stater. Vi menar samtidigt att demonstrationerna fick begränsad verklig effekt på graden av demokrati. Om landet ska kunna demokratiseras måste det ske fler och starkare liknande politiska kriser som ökar kostnaden för förtryck i så pass stor utsträckning att de institutionella barriärerna helt kan tas bort. Begränsningarna för partier och kandidater till parlamentet och andra politiska instanser är fortfarande bastanta och landet kan inte gå mot ytterligare konkurrenskraftighet utan att dessa försvinner.

Mer teoretiskt går det att urskilja förändringar utifrån Dahls teori om de två dimensionerna av demokratisering. Valet år 2009 nådde inte medborgarnas förväntningar och de valde att mobilisera sig och starta en demonstration. Den allmänna bekämpningen, som Dahl kallar för *public contestation*, ökade inte direkt som en konsekvens av rörelsen men gjorde det svårare för den konservativa regimen att minska graden av konkurrenskraftighet. *Inclusiveness* har hållit en stabil nivå i landet. Vi ser viss positiv förändring, i den mån att det blivit enklare för kvinnor att ta sig in i parlamentet men flertalet barriärer finns fortfarande kvar i händerna på den befintliga regimen. Att kostnaden för förtryck har ökat innebär självklart inte, som Dahl själv understryker, att det har skett en full demokratisering men det anses fortfarande vara en aspekt av processen. Vi tycks alltså märka att det sker saker i Iran som visar på ökad möjlighet till demokratisering.

8. Slutdiskussion

Det går alltså inte att belysa några övertygande bevis för fördjupad demokrati i Iran. Hittills har valen spelat en mindre roll. Det vi kan visa är att systemet har blivit mer konkurrenskraftigt och att handlingsmöjligheterna för den befintliga regimen är något lägre, detta som en effekt av folklig mobilisering och misslyckanden i att manipulera val. Demokratisering bör samtidigt ses som en process som tar lång tid. Att konkurrenskraften har ökat är ett steg i riktning mot demokrati men steget innefattar endast, vad Dahl skulle kalla, en dimension av processen och kan inte ses direkt som demokratisering. Vi anser även att forskare bör vara försiktiga med att kalla systemet en *competitive authoritarian regime* då de institutionella barriärerna vad gäller rätt att starta nya partier och att ställa upp i val fortfarande kontrolleras av konservativa krafter och religiösa ledare.

En sann demokratisk opposition som vill förändra maktstrukturerna och separera religionen från staten möter alltså fortfarande starkt motstånd. Landet måste fortfarande bli ännu mer konkurrenskraftigt om teorier om att val har en demokratiserande kraft ska vara tillämpbara. För att illustrera vad som har hänt i landet presenterar vi diagrammet nedan och ger två förslag till hur man kan se på utvecklingen, beroende på om man accepterar Roessler och Howards operationalisering av regimtyper eller inte.

Figur 5. Modifierad version av (Lindberg, 2009, s. 321)

Vi anser att det krävs ytterligare försök att operationalisera begreppen vad gäller icke-demokratiska regimtyper. Hänsyn måste tas till andra faktorer än hur många platser det dominerande partiet har i parlamentet och resultaten i presidentiella val, exempelvis institutionella barriärer som är mycket relevant för fallet Iran.

9. Referenser

Litteratur

Adelkhah, Fariba 2012. "The Political Economy of the Green Movement: Contestation and Political Mobilization in Iran" i Nabavi, Negin (red.), *Iran From Theocracy to the Green Movement*. Palgrave Macmillan US. s. 17-38.

Afsahari, Ali - Underwood, H.Graham, 2009. "Iran in Ferment: The Green Wave", *Journal of Democracy*. Vol. 20. Nr. 4. s. 6-10

Amnesty International, 2010. "From protest to prison: Iran one year after the election".
[Elektronisk]<https://www.amnesty.org/en/documents/mde13/062/2010/en/>

Bollen K. 1979. "Political democracy and the timing of development." *Am. Sociol. Rev.* 44: s. 572-87.

Bromley, Simon, 1997. "Middle East exceptionalism- myth or reality" i Potter, David - David Goldblatt - Margaret Kiloh - Paul Lewis- Simon Bromley (red), *Democratization*. Polity Press, Cambridge. s. 321-344

Collier, David - Robert Adcock, 1999. "Democracy and dichotomies: a pragmatic approach to choices about concepts." *Annual Review of Political Science* 2 (1), s. 537-565.

Dahl, Robert, 1998. *On Democracy*. New Haven & London: Yale University Press.

Dahl, Robert, 1971. *Polyarchy*. New Haven & London: Yale University Press.

Diamond L, Linz. 1989. "Introduction: politics, society, and democracy in Latin America", i *Democracy in Developing Countries: Latin America*, ed. L Diamond, Linz, SM Lipset. Boulder, CO: Lynne Rienner.

Elections Guide (IFES). [Elektronisk]
<http://www.electionguide.org/elections/?inst=&cont=Iran&yr=> (hämtad: 09-05-17)

Esaiasson, Peter – Giljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Wängnerud, Lena, 2012. *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 4.4 uppl. Stockholm: Norstedts juridik.

Freedom House, 2017a, "Populists and Autocrats: The Dual Threat to Global Democracy". *Freedom in the World 2017*. [Elektronisk]
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world-2017> (hämtad: 10-05-17)

Freedom House, 2017b, "Freedom in the World 2017: Iran" [Elektronisk] <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2017/iran> (hämtad: 07-05-17)

Freedom House, 2016. *Country and Territory Ratings and Statuses, 1972-2016*. Tillgänglig elektroniskt på www.freedomhouse.org

- Fukuyama, Francis, 2011, *The Origins of Political Order: From Prehuman Times to the French Revolution*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- Fukuyama, Francis, 2014, *Political Order and Political Decay: From the Industrial Revolution to the Globalization of Democracy*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- Geddes, Barbara, 1999. "What do we know about democratization after twenty years?" *Annual Review of Political Science* 2 (1), s. 115–144.
- Hashemi Nader, 2014. "Renegotiating Iran's Post-Revolutionary Social Contract" i Kemran, Mahrava (red.), *Beyond the Arab Spring: The Evolving Ruling Bargain in the Middle East*. Oxford Scholarship. s. 191-230.
- Huntington, Samuel, 1991. *The Third Wave: democratization in the late twentieth century*. Norman: University of Oklahoma Press.
- Huntington, Samuel, 1991-92. "How countries democratize", *Political Science Quarterly*, vol. 106, no. 4, s. 579-616.
- Iran Social Science Data Portal*. [Elektronisk] <http://irandatportal.syr.edu/elections> (hämtad: 09-05-17)
- Islamic Republic of Iran Constitution*, <http://www.iranonline.com/iran/iran-info/Government/constitution.html>
- Keefer, 2015. "DPI2015 The Database of Political Institutions. New York: World Bank. [Elektronisk]<http://econ.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTDEC/EXTRESEARCH/0,,contentMDK:20649465~pagePK:64214825~piPK:64214943~theSitePK:469382,00.html> (hämtad: 09-05-17)
- LeDuc, Lawrence - Richard G. Niemi - Pippa Norris, 2002, "Introduction: Comparing Democratic Elections", i *Comparing Democracies 2*. Lawrence LeDuc, Richard G. Niemi and Pippa Norris (red.). London: SAGE Publications, s. 1-39.
- Lindberg, Staffan, 2009a. "Introduction. Democratization by Elections: A New Mode of Transition" i Lindberg, Staffan (red.), *Democratization by Elections: A New Mode of Transition*. Baltimore: Johns Hopkins University Press. s. 1-21
- Lindberg, Staffan, 2009b. "The Power of Elections in Africa Revisited" i Lindberg, Staffan (red.), *Democratization by Elections: A New Mode of Transition*. Baltimore: Johns Hopkins University Press. s. 25-46
- Lust-Okar, Ellen, 2009a. "Legislative Elections in Hegemonic Authoritarian Regimes", i Lindberg, Staffan (red.), *Democratization by Elections: A New Mode of Transition*. Baltimore: Johns Hopkins University Press. s. 226-245
- Lust-Okar, Ellen, 2009b. "Competitive Clientelism in the Middle East", *Journal of Democracy*. Vol. 20. Nr. 3. s. 122-135
- McCoy, Jennifer - Jonathan Hartlyn, 2009. "The Relative Powerlessness of Elections in Latin America" i Lindberg, Staffan (red.), *Democratization by Elections: A New Mode of Transition*. Baltimore: Johns Hopkins University Press. s. 47-76
- Milani, A. 2010 "The Green Movement" i Wright, R. (red.) *The Iran Primer. Power, Politics, and U.S. Policy*. United States Institute of Peace: Washington. s. 41-44

O'Donnell, Guillermo (2001). "Democracy, Law, and Comparative Politics", *Studies in Comparative International Development* 36(1), s. 7-36.

Peters, Guy, 2012. *Institutional Theory in Political Science: The New Institutionalism*. 3rd Edition. The Continuum International Publishing Group: London

Potter, David, 1997. "Explaining democratization" i David Potter, David Goldblatt, Margaret Kiloh, Paul Lewis (red.), *Democratization*. Cambridge: Polity press. s. 1-37

Roessler, Philip - Marc Howard, 2009. "Post-Cold War Political Regimes: When Do Elections Matter?" i Lindberg, Staffan (red.), *Democratization by Elections: A New Mode of Transition*. Baltimore: Johns Hopkins University Press. s. 101-127

Roser, Max. "Democracy". Our World in Data. University of Oxford.

[Elektronisk]<https://ourworldindata.org/democracy/#number-of-democracies> (hämtad: 14-05-17)

Schumpeter, Joseph. 1975 [1942]. *Capitalism, Socialism, and Democracy*. New York: Harper.

Teorell, Jan - Axel Hadenius, 2009. "Elections as Levers of Democratization: A Global Inquiry" i Lindberg, Staffan (red.), *Democratization by Elections: A New Mode of Transition*. Baltimore: Johns Hopkins University Press. s. 77-100

Nyhetsartiklar

Beser, Nathalie. "Gröna rörelsen", 12-06-2010.

[Elektronisk]<http://www.sydsvenskan.se/2010-06-12/grona-rorelsen> (Hämtad: 03-05-17)

"Rekordmånga kvinnor invalda i Irans parlament", 01-05-2016.

[Elektronisk]<http://www.dn.se/nyheter/varlden/rekordmanga-kvinnor-invalda-i-irans-parlament/> (Hämtad: 16-05-17)

Dehghan, S. Kamali. "Iran disqualifies Ahmadinejad from bid to regain presidency", 20-04-2017.

[Elektronisk]<https://www.theguardian.com/world/2017/apr/20/iran-disqualifies-ahmadinejad-from-bid-to-regain-presidency> (Hämtad: 12-05-17)

Dehghan, S. Kamali. "Iran elections: why are they important and who is running?", 23-02-2016.

[Elektronisk]<https://www.theguardian.com/world/2016/feb/23/iran-elections-why-are-they-important-and-who-is-running> (Hämtad: 13-05-17)